האשה שנפלו פרק שמיני כתובות עח.

האשה. עד שלא תתארס. ונתארסה: **כ"ש אומרים שמכור.** בעודה ארוסה אבל משתנשא לא כדתני לקמן עד שלא ניסת וניסת וכו': **הואיל וזכה באשה.** שהיא ארוסתו: **לא יזכה בנכסים.** בגמרא מפרש אהי מיניהו קיימי אלכתחלה דב"ש אז אדיעבד דב"ה: **על החדשים.** שנפלו לה משנשאת: **אנו בושים.** מה לאו חכמים לומר אם מכרה ונתנה הבעל מוציא מיד הלקוחות כדתנן לקמן במתני': **עד שלא נשאת.** כגון משנתארסה או קודם לכן ואחר כך נשאת: ה"ג **ר"ג אומר אם מכרה ונתנה קיים: הואיל וזכה באשה.** שנשאה: **על החדשים.** שנפלו לה משניסת: **הידועים לבעל.** בגמרא[3] מפרש: **גמ' מאי שנא רישא דלא פליגי.** הרי נתארסה ומשום דנפלו לה קודם לכן הורע כוחו: **בזכותה נפלו.** עדיין לא היה זכאי בשלה ולא בה אלא היא עצמה: **בזכותו.** כבר זכה בה ובנכסיה: **אימר בזכותו כו'.** דאירוסין עושה ספק נישואין שמא תבא לידי נישואין שמא לא תבא: **איכעיא להו.** הכי רגנן דאמרו לו: **אלכתחלה.** פליגי ואמרי אמאי מוכרת לכתחלה לב"ש הואיל וזכה באשה שאירסה לא יזכה בנכסיה אבל אדיעבד מודו כב"ה: **או.** דלמא אדיעבד נמי פליגי ובעי למימר מכרה בטל:

מסורת הש"ס

3) יבמות לח: (לקמן פא:), 3) [ע"כ], ג) [יבמות לח.].

הגהות מהר"י לנדא

א) תוס' ד"ה סיפא כו' ומפרש בגמ' דנפלו לה כשהיא ארוסה חיקת ארוסה עושה ספק ארוסה. עלענ"ד להני' ומפרש בגמ' דנפלו לה כשהיא נשואה חיקת נשואה עושה ספק נשואה וכ"ה אוקימתא דרבה ביבמות לח ע"ב:

תוספות רי"ד

האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס מודים ב"ש ובית הלל שמוכרת ונותנת וקיים נפלו לה משנתארסה ב"ש אומרים תמכור ובי"ה אומרים לא תמכור אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה קיים. אר"י אמרו לפני ר"ג הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים. א"ל על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין את הישנים. נפלו משנשאת אלו ואלו מודים שאם מכרה הבעל מוציא מיד הלקוחות. עד שלא נשאת ונשאת ר"ג אומר אם מכרה ונתנה קיים. אר"ח בן עקיבא אמרו לפני ר"ג הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים א"ל על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים. ר"ש חולק בין נכסים לנכסים. נכסים הידועים לבעל ל"ת ואם מכרה ונתנה בטל ושאין ידועים לבעל ל"ת ואם מכרה ונתנה קיים. פי' אם נפלו לה נכסים בירושה עד שלא תתארס ונתארסה מודים בזה שמוכרת ונותנת לכתחיל' בעודה ארוסה והוא קיים אבל אם נפלו לה משנתארסה ועדיין לא נשאת בזה פליגי ב"ש יב"ה. דב"ש סברי המכור לכתחילה ובה"א ל"ת אבל אם מכרה ונתנה קיים. ואע"פ שאח"כ נשאת אין הבעל מוציא מיד הלקוחות מה שמכרה ונתנה בעודה ארוסה. מ"ש רישא דלא פליגי ומ"ש סיפא דפליגי רישא בזכותה נפלה לה סיפא אימור בזכותו הילכך לכתחילה לא תמכור ואם מכרה

עין משפט נר מצוה

א א ב מיי' פכ"ב מהלי' אישות הלי' ז ח סמג לאוין פא טושע"ע אה"ע סי' ל סעי' יא:

תוספות רי"ד (המשך)

ונתנה קיים פי' דאירוסין ערשין ספק נשואין פי' ספק לא הנשא הילכך לכתחילה לא תמכור ואם רוצה למכור אין נוקקים לה ואם מכרה ונתנה קיים אבל ברישא שנפלה לה בזכותה בודאי החזיקה בהן אין האירוסין שהן ספק מוציאין מידי ודאי ולכתחילה תמכור: אריי וכו'. פי' ואמאי אמרי' אם מכרה ונתנה קיים א"ל על החדשים אנו בושים דהיינו אחר שנשאת שהבעל מוציא מיד הלקוחות אנו בושים למה מוציאין והלא הנכסים שלה הן ואתם מגלגלין עלינו עוד הישנים כשמכרה בעודה ארוסה. נפלו לה משנשאת וכו' פי' שכיון שנשאת נכנסה לרשות הבעל לאכול פירותיהן ואין זכות לה לאשה בהם אך אם התאלמן או תתגרש: עד שלא נשאת ונשאת וכו'. פי' בין שנפלו לה קודם אירוסין בין לאחר אירוסין ונשאת רג"א אם מכרה ונתנה קיים דדוקא כשנפלו לה לאחר שנשאת אז הבעל מוציא מיד הלקוחות אבל זו שנפלו לה קודם הנשואין ונשאת נהי דלכתחילה לא תמכור אבל אי מכרה ונתנה קיים ואין הבעל מוציא מיד הלקוחות. א"ל על החדשים אנו בושים דהיינו שנפלו לה לאחר שנשאת. ואתם מגלגלים עלינו את הישנים כשנפלו לה קודם שנשאת

האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס מודים ב"ש ובית הלל שמוכרת ונותנת וקיים נפלו לה [6]משנתארסה ב"ש אומרים תמכור [1]ובית הלל אומרים לא תמכור אלו ואלו מודים [2]שאם מכרה ונתנה קיים אמר רבי יהודה אמרו חכמים לפני ר"ג הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אמר להם על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים נפלו לה משנשאת אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה שהבעל מוציא מיד הלקוחות עד שלא נשאת ונשאת ר"ג אומר אם מכרה ונתנה קיים א"ר חנינא בן עקביא אמרו לפני ר"ג הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אמר להם על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין עלינו הישנים ר"ש חולק בין נכסים לנכסים נכסים הידועין לבעל לא תמכור ואם מכרה ונתנה בטל שאינן ידועין לבעל לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים: **גמ'** מאי שנא רישא דלא פליגי ומאי שנא סיפא דפליגי אמרי דבי רבי ינאי רישא בזכותה נפלו סיפא בזכותו נפלו אם בזכותו נפלו כי מכרה ונתנה אמאי קיים אלא רישא ודאי בזכותה נפלו סיפא אימר בזכותה אימר בזכותו לכתחלה לא תמכור אם מכרה ונתנה קיים: א"ר יהודה אמרו לפני ר"ג: איבעיא להו רבי יהודה אלכתחלה או אדיעבד

ת"ש

נפלו לה משנתארסה ב"ש אומרים תמכור. במסכת פאה דירושלמי בפרק ב"ש בעי ר' תנחום קמי ר' יוסף אמאי לא תני לה גבי דברים שהם מקולי ב"ש ומתומרי ב"ה

האשה שנפלו עד שלא תתארס. פי' בקונטרס ונתארסה אבל ניסת לא והכיא ראיה מדתנן עד שלא ניסת וניסת ר"ג אומר אם מכרה ונתנה קיים אבל לכתחילה משמע דלא תמכור ומשמע לרש"י דעד שלא ניסת משמע אפי' קודם אירוסין וקשה לר"י דאמרינן בגמ' רב ושמואל דאמרי תרוייהו בין נפלו לה נכסים עד שלא תתארס בין משתתארס וניסת הבעל מוציא מיד הלקוחות ופריך כמאן דלא כר' חנינא ולא כר"י ואמאי והא הוי כר' חנינא בן עקביא דבעי למימר דהבעל מוציא מיד הלקוחות אפי' בנפלו לה עד שלא נתארסה וניסת קיימי אלא ודאי משמע ליה להש"ס דעד שלא ניסת לא מיירי בנפלו לה קודם אירוסין והיינו טעמא דעד שלא ניסת משמע שנפלו לפני נישואין דאין דבר מפסיק בין נפילת נכסים לנישואין ואע"פ דהשתא אין ראיה מסה לפירוש הקונטרס מ"מ יכול רש"י לפרש כן אלא ראיה ואין להקשות לפירושו משם לדקדק דוקא עד שלא ניסת דהיינו משנתארסה כדפירש הא נפלו קודם אירוסין וניסת מוכרת לכתחילה דאיכא למימר דה"ה אפילו נפלו לה קודם אירוסין אלא תמכור אלא הא דנקט עד שלא ניסת דמשמע משנתארסה לאשמועינן דאפ"ה אם מכרה ונתנה קיים. רשב"א:

נפלו לה משנתארסה ב"ש אומרים תמכור. במסכת פאה דירושלמי בפרק ב"ש בעי ר' תנחום קמי ר' יוסף אמאי לא תני לה גבי דברים שהם מקולי ב"ש ומתומרי ב"ה

מ"ל לא תני אלא דבר שהוא תומר משני צדדין וקל משני צדדין והכא קל לאשה ותומר לבעל והתניא בית שמאי אומרים הפקר לעניים הפקר והרי קל לעניים ותומר לבעל הבית מ"ל אינו תומר לבעל הבית שמדעתו הוא מפקיר וקשה לר"י והא קתני התם ב"ש אומרים ג' שבתות דהוי קל לאיש ותומר לאשה שאינה עוקרת כתובתה בהדרא שבת אחת כב"ה וי"ל שאין זה קולא אלא תומרא שמוחזר לגרשה בהדרא שבת אחת אע"פ שרצונה בכך לאחר מיכן שמא תחזור בה: **ס"פא** אומר בזכותו נפלו בו'. תימה מ"ב לב"ה נמי תמכור לכתחילה לכיון שהיא מוחזקת הוי פפק שלה ודאי ואין פפק מוציא מידי ודאי כדאשכחן גבי שומרת יבם שנפלו לה נכסים דתנן התם[3] מודים ב"ש וב"ה שמוכרת ונותנת וקיים [1]ומפרש בגמרא דנפלו לה כשהיא ארוסה ויקח ארוסה עושה ספק ארוסה והואיל והיא מוחזקת הוא אדאי ויכס ספק ואין ספק מוציא מידי ודאי וי"ל דהכא בודאי לינשא קיימא דכל המתארס דעתו לינשא הילכך לכתחילה לא תמכור אע"פ שהיא ודאי אבל התם כך עומדת לחליצה כמו לייבום והואיל והיא ודאי אמרו חכמים דתמכור לכתחילה:

איבעיא להו ר"י לכתחילה קאמר או דיעבד. כפירוש רש"י מכמינת ידו כתב שני לשונות בלשון אחד פי' דקתי אריש דקתני לא תמכור אבל בדיעבד מודו דמכרה קיים או דיעבד דאפי' בדיעבד בעו למימר דמכרה בטל ולפ"ז הדין עמו דגרים בההיא ברייתא דמייתי מה זו מכרה בטל אף זו מכרה בטל אמר להם על החדשים אנו בושים כו' ולא גרים מה שכתוב בסיפא בתר אף זו מכרה בטל אמר להן אף זו לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים אמרו לו הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אמר להם על החדשים כו' דודאי לא גרסינן ליה דהיכי קאמר אף זו לא תמכור והא תנן בהדיא דמודים ב"ש וב"ה שמוכרת לכתחילה ובתוספתא נמי לא גרסינן ליה ולשון אחר פירש לכתחילה אב"ש או דיעבד אב"ה ולפ"ז בתנא קמא רש"י אלא לפי שאינו כתוב בתוספתא ואין נראה לר"ת פירוש זה דהא היכי בעי מי אמרו לפניו דר"ג שקלו וטרו אליבא דב"ש והא פריך בכולי הש"ס אטו טעמא דב"ש אתא לאשמועינן ונראה לר"ת דהכי פירושו לכתחילה וקאי אריש דנפלו לה עד שלא תתארס דמוכרת לכתחילה וקאמרי אינהו הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים ולא תמכור לכתחילה כמו בנפלו לה משתתארס וקא מהדר להו על החדשים אנו בושים כלומר נפלו לה משתתארס שהם חדשים שנפלו לה מיד אנו בושים למה לא תמכור אפי' לכתחילה ואתם מגלגלין עלינו את הישנים שנפלו לה קודם אירוסין שלא תמכור לכתחילה או דלמא דיעבד אסיפא דנפלו לה באירוסין קאי דאמרי ב"ה מכרה קיים וקאמרי אינהו מכרה בטל כמו נפלו לה משניסת והשיב להם על החדשים אנו בושים על אותם שנפלו משנשאת שהם חדשים למה מכרה בטל ואתם מגלגלין את הישנים פי' לא שהן ישנים בשעת מכירה דהא בנפלו לה משנתארסה ומכרה באירוסין מיירי דחדשים הם אלא כלומר שהם ישנים כשניסת והא דלא נקט הבעיא אריש קאי או אסיפא אלא לכתחילה או דיעבד אומר ר"ת שכן דרך הש"ס דבעי בלשון שפושט לנסוף דפשיט ש"מ דיעבד ולא הוה שייך למימר ש"מ אסיפא שאין מוכר בברייתא לא ריש"א ולא סיפא ת"ש דתניא כו' אמר להם אף זו לא תמכור כלומר בזה אני מודה שהיא כאשתו לענין שלא תמכור לכתחילה והשתא פשיט שפיר דמדקאמר אף זו מכרה בטל ש"מ דאסיפא קאי דאריש"א לא הוו אמרי מכרה בטל ועוד מדקאמר להם אף זו לא תמכור לכתחילה ש"מ דאסיפא קאי ועוד יש לישב אף לפי' הקונטרס קמא גרסי' שפיר אמר להם אף זו לא תמכור כמ"ש בספרים דה"ק הואיל וזו אשתו פירוש נפלו לה משנתארסה וניסת אם זו אשתו נפלו לה עד שלא נתארסה ונתארסה מה זו מכרה בטל דמדנקט אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה קיים באירוסין משמע דמודים שאם מכרה משנשאת דמכרה בטל אע"פ שנפלו לה משנתארסה אף זו מכרה בטל עד שלא נתארס ונתארסה אמר להם אף זו לא תמכור פירוש אף זו שנפלו לה משנתארסה ונשאת דוקא לכתחילה לא תמכור אבל בדיעבד מכרה קיים אבל קשה קצת לרשב"א דה"ל נמי לר"ג להדורי להו אמאי עד שלא נתארס מוכרת לכתחילה:

לא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com